

LİTVANYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

Bundan sonra “Akit Taraflar” olarak anılacak olan Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti;

Özellikle bir Akit Taraf Devletinin yatırımcılarının, diğer Akit Taraf Devletinin ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

Bu gibi yatırımlara tanınacak muameleye ilişkin bir anlaşmanın sermaye ve teknoloji akımı ile iki ülkenin ekonomik kalkınmasını teşvik edeceğini kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idamesi açısından arzu edildiğine ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına ve iki ülkenin refah seviyesinin artırılmasına katkıda bulunacağına dair mutabık kalarak;

Bu hedeflere kamu sağlığının korunması, çevre, güvenlik, emniyet ve sürdürülebilir kalkınma yanı sıra uluslararası tanınmış işçi hakları ve kurumsal sosyal sorumluluk kurallarının teşvik edilmesi ile tutarlı bir yaklaşımla ulaşılması gerektiğini dikkate alarak;

Uluslararası ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla, uluslararası güvenlik, demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğünün önemini dikkate alarak;

26 Haziran 1945 tarihinde San Francisco’da imzalanan Birleşmiş Milletler Şartına bağlılıklarını teyit ederek ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde yer alan kuralları dikkate alarak;

Akit Tarafların kendi Devletlerinin ülkelerindeki yatırımları kendi politika hedefleri doğrultusunda düzenlemelerine ilişkin hak ve sorumluluklarının bulunduğunu kabul ederek; ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

Madde 1

Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından:

1. Yatırım terimi; bir Akit Taraf Devletin ülkesinde bu Akit tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak yatırılan veya edinilen; ve sermaye veya diğer kaynakların taahhüdü, gelir veya kazanç beklentisi, risk üstlenme, ekonomiye katkı ya da belirli bir süre gibi yatırım özelliklerine haiz olan her türlü mal varlığını ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi diğer haklar ve malvarlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;

(b) gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili ekonomik değeri olan diğer haklar;

(c) hisseler, hisse senetleri, bono, tahviller ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(d) özellikle telif hakları olmak üzere fikri mülkiyet hakları; patentler, endüstriyel tasarımlar ve modeller, ticari markalar, ticari isimler ve know-how gibi sınai mülkiyet hakları;

(e) ticari itibar;

(f) doğal kaynakların araştırılması, işlenmesi, çıkarılması veya faydalanılmasına ilişkin her türlü imtiyaz dâhil olmak üzere, yürürlükteki kanunlara veya sözleşmeye bağlı olarak verilen lisans, yetki, izin ve benzeri haklar.

Varlıkların yatırıldığı şekilde herhangi bir değişiklik, bu gibi bir değişikliğin ev sahibi Akit Tarafın kanunları ve yönetmeliklerine uygun olarak yapılması koşuluyla, yatırımın karakterini etkilemez.

2. “Yatırımcı” terimi:

Diğer Akit Taraf Devletinin ülkesinde yatırım yapmış olan:

(a) kanun ve düzenlemelerine göre, diğer Akit Taraf Devletinin vatandaşlığını haiz gerçek kişileri;

(b) kayıtlı işyerleri ile birlikte esaslı iş faaliyetleri bir Akit Taraf Devletinin ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş şirketleri, kuruluşları, firmaları veya iş ortaklıklarını kapsayan herhangi bir tüzel kişiyi;

ifade eder.

3. “Kanunlar ve düzenlemeler” terimi, Akit Taraflardan herhangi biri bakımından, bu Akit Taraf Devletinin ülkesinde geçerli olan kanun ve düzenlemeleri ifade eder.

4. “Önlem” terimi, bir Akit Tarafça uygulanan ya da bu Akit Tarafın ülkesinde uygulanabilir olan kanun, yönetmelik, kural, prosedür, karar, idari işlem, zorunluluk, uygulama ya da diğer herhangi bir önlem türünü kapsamaktadır.

5. “Önceki Anlaşma” terimi; 11 Temmuz 1994 tarihinde imzalanan “Litvanya Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”yı ifade eder.

6. “Gelirler” terimi; bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, kar, faiz, sermaye kazançları, telif ücretleri, ücretler ve temettüleri içerir.

7. “Ülke” terimi:

(a) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye’nin uluslararası hukuka uygun olarak egemen hak ve yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Litvanya Cumhuriyeti ile ilgili olarak; egemenliği altındaki toprakları ve Litvanya Cumhuriyeti’nin uluslararası hukuka göre egemenlik haklarını veya yargı yetkisini kullandığı diğer alanları ifade eder.

Madde 2

Uygulama Kapsamı

1. İşbu Anlaşma, bir Akit Taraf Devletinin ülkesinde, bu Akit Tarafın ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak, diğer Akit Tarafın yatırımcıları tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış yatırımlara uygulanır.

2. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra ortaya çıkan uyuşmazlıklar, işbu Anlaşmanın hükümlerine göre çözümlenir. Ancak, işbu Anlaşma yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmaz. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklar, önceki Anlaşmaya göre çözümlenir.

3. Bu Anlaşma, Akit Tarafların, herhangi bir gümrük birliği, ekonomik birlik, bölgesel ekonomik entegrasyon anlaşması veya Avrupa Birliği gibi benzer uluslararası sözleşmelere üyelikleri veya halihazırda veya gelecekteki katılımlarından kaynaklanan yükümlülüklerine ilişkin hakları saklı tutulmak üzere uygulanır. Sonuç olarak, işbu Anlaşmanın hükümleri, tamamen ya da kısmen, Akit Tarafların bu tür bir üyelik veya katılımdan kaynaklanan yükümlülüklerini geçersiz kılacak, değiştirecek veya başka bir şekilde etkileyecek biçimde yürürlüğe giremez veya yorumlanamaz.

4. Daha fazla kesinlik açısından, bu Anlaşma sadece kuruluş sonrası muamele ve korumayı sağlamakta olup, kuruluş öncesi süreçleri ya da pazara giriş konularını kapsamaz.

Madde 3

Yatırımlar ve Düzenleyici Önlemler

1. Akit Taraflar, kamu sağlığının korunması, sosyal hizmetler, kamu eğitimi, güvenlik, çevre ya da genel ahlak, toplumsal koruma ya da tüketicinin korunması, gizlilik ve veri koruma gibi meşru politika hedeflerine ulaşmak için kendi ülkelerinde düzenleme yapma hakları olduğunu teyit ederler.

2. Daha fazla kesinlik açısından, bir Akit Tarafın, yalnızca, bir yatırımı olumsuz yönde etkileyecek ya da bir yatırımcının kar beklentileri dâhil olmak üzere beklentilerini etkileyecek şekilde kanunlarını ve düzenlemelerini değiştirmesini de içerecek şekilde bir düzenleme yapması durumu, işbu Anlaşma kapsamındaki bir yükümlülüğün ihlali anlamına gelmez.

3. Daha fazla kesinlik açısından, bir Akit Tarafın bir sübvansiyonu ya da hibeyi vermeme, yenilememe veya sürdürmeme yönündeki kararı;

(a) bir kanunda veya sözleşmede devlet desteği ya da hibenin verilmesi, yenilenmesi veya sürdürülmesine yönelik özel bir yükümlülük olmaması; veya

(b) bu kararın devlet desteği ya da hibenin verilmesi, yenilenmesi ya da sürdürülmesinin bağlı olduğu şartlar ve koşullarla uyumluluk içerisinde verilmesi,

durumunda işbu Anlaşma kapsamındaki bir yükümlülüğün ihlali anlamına gelmez.

4. Daha fazla kesinlik açısından, bu Anlaşmadaki hiçbir hüküm, bir Akit Tarafı, söz konusu önlemin yetkili bir mahkeme, idari mahkeme ya da diğer yetkili birimler tarafından alınması durumunda, bir devlet desteğinin verilmesini durdurmak ya da geri ödenmesini talep etmekten alıkoyacak ya da bu Akit Tarafın yatırımcıya bu nedenle tazminat ödemesini gerektirecek şekilde yorumlanamaz.

Madde 4

Yatırımların Teşviki ve Kabulü

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, kendi ülkesinde, diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik eder.

2. Her bir Akit Taraf, bu yatırımları kanun ve düzenlemelerine uygun olarak kabul eder.

Madde 5

Yatırımların Korunması ve Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Tarafın yatırımcıları ve yatırımları her zaman adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulur ve diğer Akit Tarafın ülkesinde tam koruma ve güvenlik

faaydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarına ya da onların yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunur.

7. bir Akit Tarafça uygulanan, diğer Akit Taraf yatırımcılarını veya yatırımlarını

(a) kendi yatırımcılarına veya onların yatırımlarına kıyasla,

(b) üçüncü bir ülkenin yatırımcılarına veya yatırımlarına kıyasla,

daha az elverişli bir muameleye tabi tutan bir önlem, açıkça veya fiili olarak yatırımcının uyruğuna veya yatırımın sahibinin uyruğuna dayanmaması; sağlık, güvenlik ve çevrenin korunması, uluslararası ve ülke çapında tanınan işçi hakları ya da rüşvet ve yolsuzluğun ortadan kaldırılmasını içerecek şekilde, meşru kamu yararı hedefi doğrultusunda ve belirtilen amaçlarla makul bir bağlantı bulunması halinde benimsenmesi ve uygulanması durumunda bu Maddenin 5. ve 6. fıkralarıyla uyumsuzluk göstermez.

8. Bu Maddenin 6. fıkrası, Akit Tarafça;

(a) İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte olan herhangi bir ikili veya çok taraflı uluslararası anlaşma uyarınca sağlanan muamele;

(b) Aşağıda sıralanan anlaşmalar uyarınca sağlanan muamele:

i. serbest ticaret alanı, gümrük birliği, ortak pazar, işgücü piyasası entegrasyonu taahhüdü meydana getiren, güçlendiren veya genişleten ikili veya çok taraflı anlaşma veya buna benzer bir uluslararası anlaşma; veya

ii. bir yatırımcının yatırımını teşvik etmek üzere, ev sahibi Devlet ile yatırımcı arasında imzalanan bir yatırım sözleşmesi; veya

iii. vergilendirme ile ilgili ikili veya çok taraflı bir anlaşma

(c) herhangi bir şüpheye yer vermemek adına, işbu Anlaşmanın 12. Maddesinin (bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın bir Yatırımcısı Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözülmesi) hükümlerine uygulanmaz.

9. Bu Maddenin 5. ve 6. fıkralarındaki hükümler;

(a) kamu alımları; ve

(b) devlet destekli krediler, garantiler ve sigorta dahil olmak üzere Akit Tarafça sağlanan devlet destekleri veya hibelere uygulanmaz.

10. Akit Taraflar, kanun ve düzenlemelerine uygun olarak, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına ve onların kilit personeline ülkeye giriş, geçici ikamet, ikamet ve çalışma hususlarında gerekli izinlerin verilmesini iyi niyetle değerlendirir.

11. Bu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafı, toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki aynı hakların edinimi bakımından, kendi yatırımcılarının yatırımlarına sağladığı muamelenin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına sağlamakla yükümlü kılmaz.

Madde 6

Genel İstisnalar

1. Bu gibi tedbirlerin yatırımlar ya da yatırımcılar arasında keyfi veya haksız bir ayırım oluşturacak şekilde uygulanmaması koşuluyla, İşbu Anlaşmadaki hiçbir hüküm, bir Akit Tarafın;

(a) kamu güvenliğini veya genel ahlakı korumak veya kamu düzenini sağlamak;

(b) insan, hayvan veya bitki yaşamını veya sağlığını korumak;

(c) kanunlar ve düzenlemelere uyulmasını sağlamak; veya

(d) canlı veya cansız tükenbilir doğal kaynakları korumak amacıyla;
gerekli tedbirleri almasına ya da yürürlüğe koymasına engel teşkil etmez.

2. Bu Anlaşmadaki hiçbir hüküm, Akit Tarafın, aşağıdakiler dahil olmak üzere, ihtiyati sebeplerle makul tedbirler almasını veya sürdürmesini engellemez:

(a) yatırımcıların, mevduat sahiplerinin, poliçe sahiplerinin, poliçe alacaklılarının yanı sıra finansal piyasa katılımcılarının veya bir finansal kuruluşun itimada dayalı bir vazife borçlu olduğu kişilerin korunması;

(b) finansal kurumların güvenliği, sağlamlığı, bütünlüğü veya finansal sorumluluğunun sürdürülmesi;

(c) Akit Tarafların mali sisteminin bütünlüğünün ve istikrarının sağlanması; ve

(d) parasal ve ilgili kredi politikaları veya döviz kuru politikaları çerçevesinde herhangi bir kamu kuruluşu tarafından alınan ayrımcı olmayan, genel uygulama tedbirleri. Bu husus, Akit Tarafların 10. Madde (Transferler) kapsamındaki yükümlülüklerini etkilemez.

3. Bu Anlaşmanın hükümleri kamu sağlığı sigortası, vergilendirme önlemleri veya emeklilik planlarına uygulanmaz.

Madde 7

Temel Güvenlik Çıkarları

İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, açıklanmasını temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) hiçbir Akit Tarafın,

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan ticaret ve işlemlere ilişkin;

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda; veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak;

kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartı'ndan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoyacak şekilde;

yorumlanmaz.

Madde 8

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde, anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve işbu Anlaşmanın 5. Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere, kamulaştırılmaz, devletleştirilmez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılmaz.

2. Bir veya bir dizi önlemin amacı açısından düşünüldüğünde iyi niyetle hayata geçirilmiş ve uygulanmış olmasının makul olarak değerlendirilemeyeceği bazı istisnai durumlar hariç olmak üzere, bir Akit Tarafın, sağlık, güvenlik ve çevre gibi meşru kamu refahı hedeflerini korumak için tasarladığı ve uyguladığı ayrımcı olmayan önlemler, kamulaştırmaya veya devletleştirmeye eşdeğer bir etkide bulunmaz.

3. Akit Tarafın aldığı bir veya bir dizi önlemin kamulaştırmaya eşdeğer bir etkide bulunup bulunmadığının belirlenmesi, her olay için vakıa temelinde aşağıdaki etkenlerin de dikkate alındığı gerçeğe dayalı bir inceleme yapılmasını gerektirir:

(a) bir önlem ya da önlemler dizisinin ekonomik etkisi; ancak, bir Akit Tarafın önlemi veya önlemler dizisinin bütününe bir yatırımın ekonomik değeri üzerinde olumsuz etki oluşturduğunun tespiti, tek başına kamulaştırmaya veya devletleştirmeye eşdeğer bir etki yaratıldığı sonucunu doğurmaz;

(b) bir önlem ya da önlemler dizisinin, bir Akit Tarafın doğrudan ve özellikle yatırımcıya yönelik bağlayıcı, açık yazılı taahhüdüne dayanan yatırıma dayalı belirgin ve makul beklentilere müdahalesinin kapsamı;

(c) bir önlem ya da önlemler dizisinin tabiatı, amacı, süresi ve gerekçesi olmak üzere niteliği.

4. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya kamuoyuna duyurulduğu tarihten hangisi önceyse, o tarihteki piyasa değerine eşit olur. Tazminat, gecikme olmaksızın ödenir ve işbu Anlaşmanın 10. Maddesinde açıklandığı üzere serbestçe aktarılabilir.

5. Tazminat, serbestçe değiştirilebilen bir para birimiyle ödenir ve kamulaştırma tarihinden ödeme tarihine kadar, ödeme yapılacak para birimi için geçerli, uygun ve makul bir faiz oranını içerir.

6. Varlıkları kamulaştırılan yatırımcılar, işbu Anlaşmanın 12. Maddesi kapsamındaki hakları saklı kalmak üzere, bu kamulaştırmanın ve herhangi bir ilgili tazminatın bu Maddenin ilkelerine ve kamulaştırmayı yapan Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olup olmadığını belirlemek üzere kamulaştırmayı yapan Akit Tarafın ilgili adli veya diğer yetkili makamlarından inceleme talep etme hakkına sahiptir.

7. Bu Maddenin hükümleri, fikri mülkiyet hakları ile ilgili zorunlu lisansların verilmesi, iptali, sınırlandırılması, veya fikri mülkiyet alanındaki geçerli uluslararası anlaşmalarla tutarlı olduğu ölçüde, lisansların geçerliliğini yitirmesine, sınırlandırılmasına veya fikri mülkiyet haklarının oluşturulmasına yönelik olarak uygulanmaz.

8. Genel uygulamaya dayalı bir önlem, sadece bu önlemin borçlunun borcunda temerrüde düşmesine neden olan masrafları dayattığı gerekçesiyle, bu Anlaşmanın kapsadığı bir borç teminatının veya kredinin kamulaştırılması olarak değerlendirilmez.

Madde 9

Kayıplar için Tazminat

1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, isyan, iç karışıklık veya diğer benzeri olaylar nedeniyle zarar gören Akit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tazmin edici tedbirlere ilişkin olarak, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulur.

2. İşbu Maddenin 1. fıkrasının hükümleri saklı kalmak üzere, anılan fıkrada belirtilen durumlardan herhangi birinde, diğer Akit Tarafın ülkesinde;

(a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamlarınca mallarına el konulması; veya

(b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamlarınca mallarının çatışma halinde olmadığı ya da durum zorunlu kılmadığı halde tahrip edilmesi;

nedeniyle zarar gören bir Akit Taraf yatırımcılarının zararları, hızlı, yeterli ve etkin bir şekilde karşılanır ya da tazmin edilir. Hâsıl olan ödemeler başka bir para birimine serbestçe çevrilebilir.

Madde 10

Transferler

1. Her bir Akit Taraf, mevzuatının ayrımcı olmayan bir şekilde uygulanmasına bağlı olarak, bir yatırıma ilişkin bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verir. Bu gibi transferler, bunlarla sınırlı kalmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

- (a) ana sermaye ve yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ek meblağlar;
- (b) gelirler;
- (c) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar;
- (d) 8. ve 9. Maddelere ilişkin tazminatlar;
- (e) yatırımlarla ilgili kredilere ilişkin geri ödemeler ve faiz ödemeleri;
- (f) bir yatırım uyumsuzluğu ile ilgili ya da yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeler.

2. Transferler, yatırımın yapılmış olduğu çevrilebilir para birimi veya herhangi bir çevrilebilir para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli döviz kuru üzerinden yapılır.

3. Her bir Akit Taraf bu Maddenin yukarda belirtilen hükümlerine bağlı kalmaksızın, aşağıdaki hususlara ilişkin önlemleri hakkaniyete uygun, ayrımcı olmayan şekilde, iyi niyet çerçevesinde sürdürebilir:

- (a) iflas, ödeme aczi veya alacaklı haklarının korunması;

(b) menkul kıymetler, vadeli işlemler, opsiyonlar veya türevlerin ihracı, ticareti ya da bunlarla ilgili faaliyetler;

(c) kanunların uygulanması ya da finansal düzenleyici kurumlara destek amacıyla gerekli olan hallerde, transferlerin finansal olarak raporlanması ya da kaydının tutulması;

(d) cezai suçlar;

(e) adli ya da idari yargılama kararlarına uyulmasının sağlanması; veya

(f) sosyal güvenlik, kamu emeklilik ya da zorunlu tasarruf programları.

Madde 11

Halefiyet

1. Eğer Akit Taraflardan biri ya da yetkili kuruluşu ("İlk Akit Taraf"), yatırımcısının diğer Akit Tarafın ("İkinci Akit Taraf") ülkesindeki yatırımına ilişkin ticari olmayan risklere dair bir garanti ya da sigorta sözleşmesi kapsamında bir ödeme yaparsa, ikinci Akit Taraf;

(a) tazmin edilen tarafın bütün hak ve taleplerinin mevzuat ya da yasal işlemlerle ilk Akit Tarafa temlikini, ve

(b) ilk Akit Tarafın, tazmin edilen taraf ile aynı koşullarla, halefiyete istinaden, bu çeşit hakları kullanmaya ve talepleri öne sürmeye yetkili olduğunu,

kabul eder.

2. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının özgün hak veya taleplerini aşmaz.

Madde 12

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. İşbu Madde, bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında, bu Akit Tarafın işbu Anlaşma kapsamındaki bir yükümlülüğü ihlal ettiği iddiasıyla yatırımcının veya yatırımının kayıp veya zarara uğramasına sebep olan uyuşmazlıklara uygulanır.

2. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında bu yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından ev sahibi Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları danışmalar ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret ederler.

3. Danışma talebi Anlaşma çerçevesinde ihlal edildiği iddia olunan bir yükümlülüğün ihlal tarihinden itibaren üç (3) yıl içerisinde yapılmalıdır. İddiacı bu talebi süresi içerisinde yapmaz ise, talep hakkını kaybeder ve bu iddiasını bu Madde kapsamında tahkime sunamaz.

4. Bu uyuşmazlıkların, işbu Maddenin 2. fıkrasında belirtilen yazılı bildirim tarihini müteakip altı (6) ay içerisinde çözümlenememesi halinde, uyuşmazlıklar yatırımcının tercihi üzerine:

(a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine; veya

(b) ICSID Tahkim Prosedürü Kurallarına uygun olarak, “Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi” ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez’e (ICSID); veya

(c) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 15 Aralık 1976 tarihinde kabul edilen ve 2010 yılında revize edilen, Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) Tahkim Usulü Kurallarına göre kurulacak bir ad hoc hakem mahkemesine; veya

(d) uyuşmazlığın taraflarının üzerinde uzlaştıkları diğer tahkim kurallarına veya tahkim kurumlarına

sunulabilir.

5. Yatırımcının uyuşmazlığı işbu Maddenin 4. fıkrasında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunduğu andan itibaren, bu yollardan birinin seçimi nihaidir.

6. Tahkim talebi, danışma talebinin iletilmesini müteakip on sekiz (18) ay içerisinde sunulmalıdır. Davacı bu talebi süresi içerisinde yapmaz ise, talep hakkından vazgeçtiği kabul edilir ve bu iddiasını bu Madde kapsamında tahkime sunamaz.

7. Bu Madde kapsamında tahkim heyetine atanan hakemler uluslararası kamu hukuku, özellikle uluslararası yatırım hukuku konusunda uzmanlığa ve deneyime sahip olmalıdır. Hakemlerin uluslararası yatırım anlaşmalarından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü konusunda uzmanlık veya deneyim sahibi olmaları tercih sebebidir.

8. Hakemler ve bunların personelleri ve yardımcıları, yatırıma ilişkin konularda davacı veya davalı veya bir Akit Taraf hükümetinden bağımsız olur ve bunlarla ilişkili olmaz ya da talimat almaz. Hakemler uyuşmazlığa ilişkin olarak hiçbir kuruluştan, hükümetten ya da uyuşmazlığın taraflarından talimat almaz. Hakemler, doğrudan veya dolaylı şekilde çıkar çatışmasına sebebiyet verecek herhangi bir diğer uyuşmazlığın çözümüne katılmazlar.

9. Uyuşmazlığın taraflarından biri, bir hakemin bu Maddenin 8. fıkrasında belirtilen koşullara uymadığı kanaatinde olursa, hakemin uygunsuzluk durumunu öğrenmesini izleyen on beş (15) içinde, atama merciine soruşturma ihbarında bulunur ve diğer uyuşmazlık tarafını bilgilendirir. Soruşturma ihbarı, soruşturma konusunun dayanaklarını belirtir. Atama merci bu ihbarı almasını müteakip, uyuşmazlık taraflarını dinledikten ve soruşturma ihbarı konusunda soruşturmanın konusu olan hakeme gözlemlerini sunma fırsatı sağladıktan sonra, kırkbeş (45) gün içerisinde karar verir ve uyuşmazlık taraflarını ve diğer hakemleri bilgilendirir. Atama merci bir hakemin bu Maddenin 8. fıkrasındaki koşullara uymadığına karar verirse, anılan hakem tahkim heyetinden çekilir ve çekilen hakemi atayan uyuşmazlık tarafınca yeni bir hakem atanır. Eğer yeni hakem, atama merciinin kararını müteakip otuz (30) gün içerisinde atanamaz ise atama merciince, herhangi bir uyuşmazlık tarafının talebine istinaden, takdiri olarak yeni hakem atanır. Tahkim süreci bu fıkra da yer alan işlemlerin yürütülmesi süresince durdurulur.

10. ICSID Yönetim Kurulu Başkanı bu Maddenin 4. fıkrası (b) bendi kapsamında tahkim için atama merci olarak görevlidir. Lahey Daimi Tahkim Mahkemesi Genel Sekreteri bu Maddenin 4. fıkrası (c) ve (d) bentleri kapsamında tahkim için atama merci olarak görev yapar.

11. ICSID Tahkim Kuralları ya da UNCITRAL Tahkim Kuralları gibi uygulanabilir tahkim kuralları, bu Maddede düzenlendiği ya da bu Anlaşma ile uyumlu olduğu ölçüde tahkimi düzenler.

12. Bir yatırım uyuşmazlığının ICSID'in görev alanı ve tahkim mahkemesinin yargılama yetkisi içerisinde bulunup bulunmadığına yönelik karar verilirken; işbu Maddenin 4. fıkrasının (b) bendi kapsamında teşkil etmiş olan tahkim mahkemesi, Türkiye Cumhuriyeti'nce 3 Mart 1989 tarihinde sunulan notayı da içermek üzere, hangi uyuşmazlıkların ICSID yargılamasına sunulmaya uygun olup olmadığına ilişkin ICSID Sözleşmesi'nin 25'inci Maddesinin 4'üncü fıkrası doğrultusunda ICSID'e sunulmuş olan bildirimlere işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olarak uyar.

13. Tahkim mahkemesi, bu Anlaşmanın hükümlerine ve Akit Taraflara uygulanabilir ilgili uluslararası hukuk ilke ve kurallarına göre kararlarını alır. Akit Taraflar, ev sahibi Akit Tarafın mevzuatının bir iddiaya ilişkin olması durumunda, bu Madde kapsamında teşekkül eden tahkim mahkemesi bu mevzuatı maddi olgu olarak dikkate alır ve böylece, tahkim mahkemesi ev sahibi Akit Taraf mahkemeleri ya da ilgili mercilerince mevzuatın ilgili hükmünün genel yorumuna uyar; ve tahkim mahkemesince ilgili ulusal mevzuata yüklenen hiçbir anlam, Akit Taraf mahkemeleri veya mercilerini bağlayıcı olmaz.

14. Akit Tarafların diplomatik kanallarla karşılıklı olarak bildirilen, bu Anlaşmanın hükümlerine ilişkin ortak yorumları tahkim mahkemesi nezdinde bağlayıcıdır, ve tahkim mahkemesince verilen karar ya da hüküm bu yorum ile tutarlı olmalıdır.

15. İşbu Anlaşma kapsamında, Litvanya Cumhuriyeti aleyhine başlatılan uluslararası tahkim işlemlerinde, anlaşmaya dayalı yatırımcı-devlet tahkiminde UNCITRAL Şeffaflık Kuralları uygulanır. Bu Anlaşmanın hiçbir hükmü ya da uygulanabilir tahkim kurallarının hiçbirisi, Avrupa Birliği ve Litvanya Cumhuriyeti arasında uyumsuzluğa ilişkin bilgi teatisini engellemez.

16. Tahkim mahkemesinin kararları kesin ve bağlayıcıdır. Akit Taraflardan her biri kararı kendi mevzuatına uygun olarak tanır ve uygular.

Madde 13
Faydaların Reddi

1. İşbu Anlaşmanın faydaları, eğer ev sahibi Akit Tarafın,

(a) Anlaşmaya taraf olmayan ülke ile diplomatik ilişkilerini sürdürmemesi; veya

(b) Akit Taraf olmayan bir Tarafa ya da Anlaşmaya taraf olmayan bu ülkenin bir gerçek kişi veya şirketine ilişkin olarak, ilgili gerçek kişi ya da şirketle işlemleri yasaklayan bir yaptırım kabul etmesi ve uygulaması; ya da bu yatırımcı veya onun yatırımlarına İşbu Anlaşmanın faydalarının sağlanması durumunda bu yaptırımın ihlali ya da bozulmasının söz konusu olması durumunda;

Anlaşmaya taraf olmayan bu ülkenin gerçek kişileri ya da şirketleri tarafından tamamen ya da kısmen sahip olunan ya da kontrol edilen, yatırımcı Akit Tarafın bir şirketi olan yatırımcı Akit Tarafın bir yatırımcısına ve onun yatırımlarına uygulanmaz.

2. İşbu Anlaşmanın faydalarının, yatırımcı Akit Tarafın bir şirketi olan, yatırımcı Akit Tarafın bir yatırımcısına ve onun yatırımlarına uygulanması, bu şirkete ev sahibi Akit Tarafın gerçek kişi ya da şirketlerince tamamen ya da kısmen sahip olunması ya da kontrol edilmesi durumunda reddedilir.

3. Herhangi bir şüpheyi yer vermemek adına, 1. ve 2. fıkralarda belirtilen ön koşulların uyuşmazlığın Madde 12 uyarınca bildirildiği zamanda var olması durumunda, İşbu Anlaşmanın faydalarının tanınması reddedilir.

Madde 14

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm ararlar. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, üç üyeli bir tahkim mahkemesine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin eder. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçer. Akit Taraflardan herhangi birinin belirtilen süre içinde hakemi atayamaması halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını talep edebilir.

3. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. Eğer, bu Madde'nin 2. ve 3. fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim Mahkemesi Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümlerine uygun şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim Mahkemesi, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep eder.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılır, bütün duruşmalar tamamlanır ve Tahkim Mahkemesi, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varır. Tahkim Mahkemesi, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alır.

7. 12. Maddenin 13. ve 14. fıkraları, bu Madde kapsamında oluşturulan tahkim mahkemesine uygulanır.

8. Her bir Akit Taraf tahkim mahkemesinde yer alan kendi üyesinin masraflarını ve tahkim sürecindeki temsil masraflarını üstlenir; Başkanın masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenir. Bununla birlikte, tahkim mahkemesi giderlerin daha yüksek bir oranının Akit Taraflardan biri tarafından ödenmesine karar verebilir ve bu karar Akit Taraflar bakımından bağlayıcıdır.

9. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 12. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeysen, bu uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla müzakereleri engellemez.

Madde 15

Belgelerin İletilmesi

İşbu Anlaşmanın 12. ve 14. Maddeleri uyarınca ortaya çıkan uyuşmazlıklara ilişkin Litvanya Cumhuriyeti Hükümetine gönderilecek bildirimler ve diğer belgeler;

Chancery of the Government of the Republic of Lithuania
Gedimino av. 11, 01103 Vilnius
Lithuania

adresine iletilir.

İşbu Anlaşmanın 12. ve 14. Maddeleri kapsamındaki uyuşmazlıklara ilişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine gönderilecek bildirimler ve diğer belgeler;

Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü
Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
06560 Beştepe – Ankara
Türkiye

adresine iletilir.

Akit Taraflar bildirim adreslerinde herhangi bir değişiklik olması durumunda diplomatik yollar vasıtasıyla birbirlerini hızlı bir şekilde haberdar ederler. Bu değişiklikler her bir Akit Tarafta kamuya duyurulur.

Madde 16

Yayımlama ve Bilgi Teatisi

1. Her bir Akit Taraf, kendi genel uygulamalarına ilişkin mevzuatı ve bir Akit Tarafın diğer Akit Tarafın ülkesinde yatırım yapan yatırımcılarını etkileyebilecek uluslararası anlaşmaları yayımlar veya diğer şekillerde kamuya açık hale getirir.

2. Her bir Akit Tarafın talebi üzerine, bu Anlaşma kapsamında yer alan yatırımlara ilişkin olarak, diğer Akit Tarafın ülkesinde uygulanan kanun ve yönetmelikler, kararlar, idari uygulamalar, işlemler ya da politikalara dair bilgi teatisi yapılır.

3. Bu Maddede yer alan hükümler Akit Tarafın; belirli yatırım veya yatırımcıya ilişkin bilgileri, ifşası kanuni uygulamalara halel getirecek bilgileri, gizlilik korumasına dair ulusal mevzuata aykırı bilgileri ya da belirli yatırımcıların yasal ticari çıkarlarına halel getirecek bilgileri de ihtiva etmek üzere; hiçbir gizli ya da mülki bilgiyi sunmasını veya erişimine izin vermesini gerektirmez.

4. İşbu Anlaşmanın 12. Maddesi (Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcısı Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü) hükümleri, bu Maddeye uygulanmaz.

Madde 17

Çevre, İşçi Hakları ve Diğer Standartlar

1. Akit Taraflar çalışma, kamu sağlığı, güvenlik ya da çevresel tedbirleri zayıflatarak yatırımları desteklemenin uygunsuz olduğunu kabul ederler. Akit Taraflar, bu tedbirlerden Akit Tarafın ülkesi içerisinde; bir yatırımın kurulması, edinilmesi, genişlemesi ya da korunması amacıyla desteklenmesi amacıyla vazgeçemez, bu tedbirleri ihlal edemez ya da bu tedbirlerden vazgeçmeyi veya ihlal etmeyi öneremezler.

2. Akit Tarafların kendi çevresel koruma seviyesini ve sürdürülebilir kalkınma politikalarını ve önceliklerini tesis etme ve kendi çevresel kanun ve düzenlemelerini kabul etme ve değiştirme hakkı saklı tutularak, her bir Akit Taraf uygun çevresel koruma seviyelerini temin edeceğini ve bu konudaki kanun ve düzenlemelerini geliştirilmeye gayret edeceğini temin eder.

3. Yatırımcılar ve yatırımlar, özellikle şeffaflık ve muhasebe standartları olmak üzere, dâhil oldukları sektörlerde, ulusal ve uluslararası kabul gören kurumsal yönetim standartlarını uygulamalıdır. Yatırımcılar ve onların yatırımları, ev sahibi Devletin ve yerel toplumun sürdürülebilir kalkınmasına uygun düzeylerde sosyal sorumluluk yöntemleri ile en üst derecede mümkün olan katkıyı sağlamaya gayret etmelidir.

Madde 18

İstişareler

Bir Akit Tarafın talebi üzerine, diğer Akit Taraf bu Anlaşmanın yorumu ya da uygulanmasına dair istişarelerde bulunmayı kabul eder.

Madde 19

Yürürlüğe Girme, Yürürlük Süresi, Değişiklikler ve Yürürlükten Kaldırma

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dâhili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerinden sonuncusunun yapıldığı tarihi müteakip 30. gün yürürlüğe girer.

2. İşbu Anlaşma, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükten kalkacak olan Litvanya Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti arasında 11 Temmuz 1994 tarihinde imzalanan (Önceki Anlaşma) Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının yerini alır.

3. Anlaşma on beş (15) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalır ve bu Maddenin 6. fıkrasına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam eder.

4. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Bu değişiklikler işbu Maddenin 1. fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.

5. Akit Taraflar arasında, bu Anlaşmada konu olan uyuşmazlıklara uygulanabilen çok taraflı yatırım mahkemesi ve/veya çok taraflı temyiz mekanizması sağlayan uluslararası bir anlaşmanın yürürlüğe girmesi halinde, bu Anlaşmanın ilgi kısımlarının uygulanması son bulur.

6. Akit Taraflardan her biri, bir (1) yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bildirimde bulunarak ilk on beş (15) yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlaşmayı feshedebilir.

7. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, İşbu Anlaşma Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Vilnius'ta, 28 Ağustos 2018 tarihinde, ikişer nüsha olarak Litvanca, Türkçe ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

Litvanya Cumhuriyeti
Hükümeti adına

Linas LINKEVIČIUS
Dışişleri Bakanı

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı